Roczniki Administracji i Prawa nr XIX (zeszyt specjalny), s. ……..

Oryginalny artykuł naukowy

Original article

Data wpływu/Received: **12.09.2019**

Data recenzji/ Accepted: **19.11.2019**

Data publikacji/Published: **30.12.2019**

Źródła finansowania publikacji: **Wyższa Szkoła Humanitas**

Authors' Contribution:

(A) Study Design (projekt badania)

(B) Data Collection (zbieranie danych)

(C) Statistical Analysis (analiza statystyczna)

(D) **Data Interpretation (interpretacja danych)**

(E) **Manuscript Preparation (redagowanie opracowania)**

(F) **Literature Search (badania literaturowe)**

Andrzej Pokora*

Nr ORCID: 0000-0002-0482-183X

Wpływ orzeczenia przepadku na sytuację prawną małżonka skazanego

Celem niniejszych rozważań jest przedstawienie i omówienie skutków, jakie powstają w wypadku orzeczenia przepadku przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa oraz orzeczenia przepadku korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa w sferze stosunków majątkowych małżeńskich. W szczególności zostanie omówiona sytuacja, gdy dłużnikiem jest tylko jeden z małżonków i wobec którego zapadło prawomocne orzeczenie przepadku. W związku z powyższym poddane zostaną analizie jurydycznej odnoszące się do tej problematyki odpowiednie przepisy kodeksu karnego, kodeksu karnego wykonawczego, kodeksu postępowania karnego.

I.

Ustawa z 15 stycznia 2015r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw wprowadziła do kodeksu karnego (w dalszej części artykułu cytowany jako k.k.) nowy rozdział Va, który otrzymał brzmienie "Przepadek i środki kompensacyjne", w którym wskazano między innymi na takie środki jak: przepadek rzeczy, czy przepadek korzyści[1]. Zgodnie z treścią art. 46 Konstytucji RP przepadek może mieć miejsce tylko w przypadkach określonych w ustawie i jedynie na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Fundamentem tego rodzaju środka jest takie wpływanie na sferę majątkową sprawcy, by działania naruszające prawo nie stały się źródłem korzyści.

Stosownie do treści art. 44 k.k. przepadek może dotyczyć:

- przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa,
- przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa,
- równowartości przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa lub przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa,
- przedmiotów objętych zakazem ich wytwarzania, posiadania, obrotu, przesyłania, przenoszenia lub przewozu,

---

*dr; Wyższa Szkoły Humanitas, Instytut Nauk Prawnych.

[1] K. Szczucki, [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Art. 1-116,* red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2017, s. 731.

- udziału należącego do sprawcy,
- przepadek równowartości udziału należącego do sprawcy.

Mając na uwadze natomiast treść art. 45 k.k. orzeczenie przepadku może dotyczyć korzyści majątkowych, które wynikają bezpośrednio lub pośrednio z popełnienia przestępstwa oraz korzyści majątkowe niepodlegające przepadkowi w oparciu o art. 44 § 1 lub 6 k.k. Przepadku nie orzeka się w całości lub w części, w wypadku gdy korzyść lub jej równowartość podlega zwrotowi pokrzywdzonemu lub innemu uprawnionemu podmiotowi[2].

Należy także podnieść, że może zostać orzeczony przepadek zarówno przedmiotów jak i korzyści w sytuacji, gdy społeczna szkodliwość czynu jest znikoma, a także w razie warunkowego umorzenia postępowania lub stwierdzenia, że sprawca dopuścił się czynu zabronionego w stanie niepoczytalności, albo jeżeli zachodzi okoliczność wyłączająca ukaranie sprawcy czynu zabronionego (art. 45a § 1 k.k.).

Wreszcie podstawą przepadku może być okoliczność, gdy zebrane dowody wskazują, że w razie skazania zostałby orzeczony przepadek. Sąd wówczas może go orzec również w wypadku śmierci sprawcy, umorzenia postępowania z powodu jego niewykrycia, a także w przypadku zawieszenia postępowania w sprawie, w której nie można ująć oskarżonego względnie, gdy oskarżony nie może brać udziału w postępowaniu z powodu choroby psychicznej lub innej ciężkiej choroby (art. 45a § 2 k.k.).

II.

Następstwem wyroku orzekającego przepadek przedmiotu, korzyści majątkowej lub jej równowartości jest ich przejście na własność Skarbu Państwa, co następuje z chwilą, gdy przedmiotowe orzeczenie stanie się prawomocne[3]. Natomiast gdy uprawomocni się wyrok oddalający powództwo przeciwko Skarbowi Państwa w trybie art. 293 § 7 kodeksu postepowania cywilnego (w dalszej części artykułu cytowany jako k.p.c.), przedmiot, korzyść majątkowa lub jej równowartość przechodzą na własność Skarbu Państwa. Wykonanie zatem przepadku następuje z chwilą, gdy Skarb Państwa staje się właścicielem mienia objętego przepadkiem, nie zaś z chwilą objęcia władztwa nad tym mieniem[4]. Orzeczenie o przepadku, gdy idzie o skutki prawne, jakie wywołuje, będzie więc orzeczeniem o charakterze

---

[2] K. Szczucki, [w:] *Kodeks karny...*, s. 737.

[3] K. Postulski, *Kodeks Karny Wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 895. Nabycie prawa własności przez Skarb Państwa w wyniku orzeczenia przepadku ma charakter pierwotny. Użycie w art. 187 § 2 k.k.w. słowa "przechodzą" uzasadnia jedynie wniosek, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku o przepadku skazany traci prawo własności, a podmiotem tego prawa mocą przedmiotowego orzeczenia staje się Skarb Państwa.

[4] Tamże, s. 895.

konstytutywnym (kształtującym). Tworzy ono bowiem nowy stan prawny w postaci zmiany prawa własności co do jego podmiotu[5].

III.

Przed przedstawieniem zagadnienia wpływu orzeczenia przepadku na sferę majątkową małżonka skazanego, celowe wydaje się najpierw omówienie głównych założeń kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej cytowany jako k.r.o.) w przedmiocie odpowiedzialności małżonków za zobowiązania jednego z nich.

W czasie trwania wspólnoty małżeńskiej, jeżeli małżonkowie pozostają w ustroju wspólności majątkowej, za zobowiązania zaciągnięte przez oboje małżonków, ich odpowiedzialność za wspólny dług oparta jest na zasadach ogólnych prawa cywilnego i co do zasady dotyczyć będzie zarówno ich majątków osobistych jak i majątku wspólnego[6]. Inaczej rzecz się przedstawia, gdy dłużnikiem jest jeden z małżonków, małżonkowie pozostają we wspólności majątkowej. Stosownie do art. 42 k.r.o. wyłączona jest możliwość zaspokojenia się przez wierzyciela małżonka w czasie trwania wspólności ustawowej z udziału, który w razie ustania tejże wspólności przypadnie temu małżonkowi w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku. Nie może on również w czasie trwania wspólności ustawowej zająć prawa, które przysługuje osobiście małżonkowi do żądania ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej i doprowadzenia do ustania wspólności, co niewątpliwie stworzyłoby mu możliwość do zaspokojenia się z udziału w majątku, który był nią objęty.

Ustawodawca wprowadzając do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego regulację, w myśl której wierzyciel jednego z małżonków może się zaspokoić nie tylko z majątku osobistego małżonka, który zaciągnął zobowiązanie, ale również z majątku wspólnego małżonków, musiał pogodzić sprzeczne ze sobą interesy wierzyciela oraz interesy rodziny[7]. Istnienie związku małżeńskiego na płaszczyźnie stosunków majątkowych wymaga, aby w określonych sytuacjach drugi małżonek ponosił odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte przez współmałżonka. Mając na względzie dobro rodziny, w szczególności w jej aspekcie materialnym oraz należytą ochronę praw wierzyciela wprowadzono rozwiązanie

---

[5] K. Postulski, M. Siwek, *Przepadek w polskim prawie karnym*, Kraków 2004, s. 338; S. Kaźmierczyk, *Orzeczenie konstytutywne i deklaratywne*, "Acta Universitatis Vratislaviensis" 1973, nr 4, s. 38; K. Piasecki, *Postępowanie sporne rozpoznawcze*, Warszawa 2004, s. 361.

[6] J. Zrałek, *Odpowiedzialność małżonków za zobowiązania po nowelizacji przepisów o ustawowej wspólności majątkowej*, "Rejent" 2005, nr 9, s. 362.

[7] A. Dyoniak, *Zasada ochrony rodziny a odpowiedzialność małżonków za zobowiązania*, "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny" 1977, z. 2, s. 25.

kompromisowe w tym sensie, że odpowiedzialność za zobowiązania jednego z małżonków z majątku wspólnego jest ograniczona do sytuacji wskazanych przez ustawodawcę[8]. Reguły tej odpowiedzialności zawarte zostały w art. 41 k.r.o, który to przepis ma charakter bezwzględnie obowiązujący, a zatem jego działanie nie może być wyłączone ani zmienione wolą małżonków[9].

Reguły odpowiedzialności zawarte w art. 41 k.r.o., jak się powszechnie przyjmuje, dotyczą wyłącznie zobowiązań o charakterze cywilnoprawnym[10]. W celu zdefiniowania zobowiązania cywilnoprawnego niezbędne jest określenie charakteru stosunku cywilnoprawnego. Cechą konstytutywną tego stosunku jest równorzędność (równość) stron, która oznacza, że żaden z podmiotów tego stosunku, niezależnie od tego czy jest osobą fizyczną, osobą prawną, czy też jednostką organizacyjną w rozumieniu art. 33^1 (w dalszej części artykułu cytowany jako k.c.), nie jest podporządkowany drugiemu[11]. Kolejną istotną cechą tego stosunku jest autonomiczność podmiotów, w tym zwłaszcza podstawowe jej ogniwo, jakim jest swoboda umów, która jest, jak to ujmuje A. Stelmachowski, zasadą wiodącą prawa cywilnego, jego cechą rozpoznawczą[12]. W stosunku cywilnoprawnym świadczenia stron charakteryzuje ponadto ich ekwiwalentność. Zatem, mając powyższe na uwadze, można stwierdzić, że zobowiązaniami cywilnoprawnymi są te, które wynikają ze stosunków cywilnoprawnych regulowanych przepisami kodeksu cywilnego, a ponadto te, które wynikają ze stosunków z zakresu prawa pracy, prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz regulowanych innymi przepisami prawa stosunków prawnych, których podmioty charakteryzuje równorzędność, a ich świadczenia są na ogół ekwiwalentne. Odpowiedzialność majątkiem wspólnym dotyczy również wierzytelności cywilnych, które zostały zasądzone w postępowaniu karnym w drodze powództwa adhezyjnego. Nie ma znaczenia przy tym, w jakim postępowaniu roszczenie odpowiadające istniejącemu zobowiązaniu jednego z małżonków może być dochodzone[13].

---

[8] A. Stępniak-Sporek, *Działalność gospodarcza z udziałem małżonków*, Warszawa 2009, s. 410.

[9] J. S. Piątkowski, [w:] *System Prawa Rodzinnego i Opiekuńczego,* red. J. S. Piątkowski, Ossolineum 1985, s. 445; J. Ciszewski, *Niektóre zagadnienia odpowiedzialności małżonków za zobowiązania zaciągnięte w czasie trwania wspólności ustawowej*, "Problemy Egzekucji Sądowej" 1997, nr XXVII, s. 8.

[10] A. Dyoniak, *Zasada ochrony rodziny ...*, s. 27; J. Ignatowicz, *Doniosłe zmiany w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym*, "Nowe Prawo" 1976, nr 4, s. 548; J. S. Piątkowski, *Zmiany w prawie rodzinnym*, "Państwo i Prawo" 1976, nr. 4, s. 36*;* J. Ciszewski, *Niektóre zagadnienia...*, s. 26; J. Gieracki, *Nowa regulacja małżeńskich ustrojów majątkowych*, Bielsko-Biała 2005, s. 32.

[11] Z. Banaszczyk, [w:] *System Prawa Prywatnego. T. 1 Prawo cywilne – część ogólna*, red. M. Safjan, s. 837.

[12] A. Stelmachowski, *Wstęp do teorii prawa cywilnego*, Warszawa 1984, s. 40-41.

[13] E. Skowrońska-Bocian, *Rozliczenia majątkowe małżonków w stosunkach wzajemnych i wobec osób trzecich*, Warszawa 2005, s. 122.

IV.

Przyjęty w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym model ograniczonej odpowiedzialności majątkiem wspólnym za zobowiązania jednego małżonka nie obejmuje swoim zakresem zaspokojenia zobowiązań, których źródłem są przepisy prawa publicznego. Odpowiedzialność z tytułu należności wobec Skarbu Państwa i innych podmiotów prawa publicznego regulowana jest zatem odrębnymi przepisami.

I tak art. 29 § 1 kodeksu karnego wykonawczego (w dalszej części cytowany jako k.k.w.) stanowi, że z chwilą prawomocnego orzeczenia przepadku wobec jednego z małżonków pozostających we wspólności majątkowej przedmioty majątkowe, których dotyczy przepadek lub które podlegają egzekucji przepadku równowartości przedmiotów lub korzyści, tracą z mocy prawa charakter składników majątku wspólnego. Od tej chwili stosuje się do nich odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, przy czym udział Skarbu Państwa stanowi część orzeczona przepadkiem. Artykuł ten reguluje skutki prawomocnego orzeczenia przepadku w sferze małżeńskiej wspólności ustawowej[14].

Redakcja tego przepisu daję podstawę do przyjęcia, że przepis ten znajdzie zastosowanie, gdy:

- w chwili prawomocnego orzeczenia o przepadku skazany oraz jego małżonek pozostawali w ustroju wspólności majątkowej,
- przedmioty objęte przepadkiem stanowią elementy majątku wspólnego.

W związku z regulacją prawną z art. 29 § 1 k.k.w. należy przyjąć, że przepis ten nie ma zastosowania, gdy w chwili prawomocnego orzeczenia o przepadku skazany wraz ze swym małżonkiem żyją w rozdzielności majątkowej[15].

Z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia o przepadku przedmioty nim objęte stanowią odtąd współwłasność w częściach ułamkowych Skarbu Państwa i małżonka skazanego[16]. Do tej współwłasności nie znajdzie jednak zastosowanie domniemanie wyrażone w przepisie art. 197 k.c., a mianowicie, że udziały współwłaścicieli są równe. Z treści art. 29 k.k.w. wynika bowiem wprost, że udział Skarbu Państwa stanowi część orzeczona przepadkiem.

---

[14] S. Lelental, *Kodeks karny wykonawczy*, Warszawa 2017, s. 138.

[15] A. Dyoniak, *Konfiskata mienia a małżeński ustrój majątkowy*, "Palestra" nr 8, 1998, s. 37.

[16] Powstanie współwłasności w częściach ułamkowych Skarbu Państwa i małżonka skazanego do przedmiotów objętych przepadkiem pociąga za sobą powstanie zarówno u Skarbu Państwa, jak i małżonka skazanego roszczeń z tytułu posiadania rzeczy wspólnej, a także o zniesienie współwłasności (K. Postulski, M. Siwek, *Przepadek w polskim...*, Kraków 2004, s. 339).

V.

W naszym prawie - stosownie do art. 340 § 3 (w dalszej części artykułu cytowany jako k.p.k.) - osoba roszcząca sobie prawo do korzyści lub przedmiotów, których przepadek orzeczono na podstawie art. 44-45a k.k. lub 43 § 1 i 2 oraz art. 47 § 4 kodeksu karnego skarbowego, może dochodzić swoich roszczeń tylko w postępowaniu cywilnym. Zbieżne postanowienie zawarte jest w art. 421 k.p.k. Stanowi on, że osobie nie będącej oskarżonym, która zgłasza roszczenie do mienia objętego przepadkiem przedmiotów, przysługuje prawo dochodzenia swych roszczeń tylko w postępowaniu cywilnym. Tym samym ustawodawca wyłączył możliwość dochodzenia przedmiotowych roszczeń w postępowaniu karnym wskazując, że ochrona praw osób trzecich może nastąpić wyłącznie w drodze procesu cywilnego[17]. W związku z powyższym rodzi się pytanie o status prawny małżonka skazanego oraz rodzaj powództwa, w drodze którego może on dochodzić ochrony swoich zagrożonych praw.

Zgodnie z treścią art. 841 k.p.c. małżonek skazanego jest osobą trzecią, ponieważ nie jest stroną właściwego postępowania egzekucyjnego[18]. Zatem bez względu na tryb postępowania egzekucyjnego dla ochrony praw małżonka skazanego jedynym środkiem będzie powództwo o zwolnienie od egzekucji przewidziane w art. 841 i nast. k.p.c.

Małżonek skazanego może zatem wystąpić odpowiednio[19] z żądaniem określonym w art. 28 §3 k.k.w. Chodzi tutaj o powództwo o zwolnienie zajętego przedmiotu od egzekucji administracyjnej, gdy spełnione są warunki określone w art. 842 k.p.c. (powództwo ekscydencyjne). Powództwo to uznawane jest w doktrynie postępowania cywilnego za powództwo o ukształtowanie prawa. Uprawniony podmiot może oprzeć przedmiotowe powództwo na dwóch alternatywnych przesłankach materialnych, a mianowicie:

- po pierwsze, gdy skazany nie przyczynił się lub przyczynił się w stopniu nieznacznym do powstania majątku wspólnego albo do nabycia określonych jego składników;
- po drugie, gdy, objęcie przez Skarb Państwa udziałów w przedmiotach objętych przepadkiem byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

---

[17] M. Królikowski, A. Sakowicz, [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. A. Sakowicz, Warszawa 2018, s. 887; F. Zedler, *Ochrona praw osób trzecich w razie orzeczenia przepadku rzeczy jako kary dodatkowej lub tytułem środka zabezpieczającego*, "Palestra" 1981, nr 7-9, s. 2.

[18] E. Wengerek, *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych,* Warszawa 1970, s. 130; J. Jankowski, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego t. II. Komentarz do artykułów 506-1088*, red. K. Piasecki, Warszawa 2006, s. 820.

[19] Odpowiednie stosowanie przepisów polega na w pełni normalnym stosowaniu określonych norm do drugiego zakresu odniesienia, z tym jednak zastrzeżeniem, że nie znajdą zastosowania całkowicie, względnie w pewnym zakresie treści swych postanowień są bezprzedmiotowe lub pozostają w sprzeczności z przepisami normującymi już owe stosunki, do których mają mieć zastosowanie (J. Nowacki, *Analogia legis*, Warszawa 1966, s. 146).

Gdy idzie o pierwszą przesłankę, to jedynie brak przyczynienia się lub przyczynienie się w nieznacznym stopniu może stanowić podstawę wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności[20]. Ponieważ rodzaje należności zostały dokładnie określone, odpadła przesłanka w postaci charakteru należności. Co do drugiej przesłanki należy zauważyć, że przepis art. 28 § 3 k.k.w. nie wskazuje bliższych okoliczności, które dałyby podstawę do przyjęcia, że zachodzi taka sprzeczność. Zatem można przyjąć, że podstawę wyłączenia odpowiedzialności z majątku wspólnego lub niektórych jego składników ze względu na zasady współżycia społecznego może stanowić każda przyczyna, także natury osobistej. Należy podkreślić, że odpowiedzialność majątkową za dług powstały w wyniku represji karnej należy łagodniej traktować w stosunku do małżonka osoby skazanej, mając na uwadze w szczególności dobro rodziny[21]. Zaspokajanie należności karnoprawnych z majątku wspólnego lub niektórych jego składników byłoby moralnie naganne, krzywdzące ekonomicznie rodzinę i w tym sensie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Pamiętać trzeba, że u podstaw regulacji odpowiedzialności z tytułu należności karnoprawnych leżało przekonanie o konieczności większego, aniżeli w przypadku zobowiązań cywilnoprawnych, zapewnienia ochrony majątku wspólnego oraz dążenie do uchronienia małżonka osoby skazanej i dzieci od ponoszenia skutków nagannego postępowania drugiego małżonka[22].

Z powództwem, o którym mowa, małżonek skazanego może wystąpić, co wydaje się być oczywiste, jedynie wówczas, gdy orzeczenie o przepadku jest już prawomocne, a co za tym idzie, gdy Skarb Państwa stał się już współwłaścicielem określonych składników majątkowych i zostało wszczęte postępowanie skierowane na wykonanie orzeczonego przepadku[23]. Zgodnie bowiem z treścią art. 187 § 1 k.k.w. sąd bezzwłocznie po uprawomocnieniu się wyroku przesyła jego odpis naczelnikowi urzędu skarbowego, właściwemu ze względu na siedzibę sądu pierwszej instancji, w celu wykonania orzeczonego przepadku. Naczelnik urzędu skarbowego, wykonując przepadek, przejmuje w posiadanie składniki mienia wymienione w wyroku.

Uwzględnienie przez sąd powództwa małżonka skazanego oddziałuje jedynie w sferze procesowej, ponieważ nie będzie możliwe w takiej sytuacji przejęcie i spieniężenie

---

[20] H. Mądrzak, *Przymusowe zaspokojenie wierzyciela z tytułu długu jednego z małżonków*, Warszawa 1977, s. 69.
[21] T. Smyczyński, [w:] *Prawo rodzinne i rodzinne i opiekuńcze. Komentarz*, red. K. Piasecki, Warszawa 2006, s. 508.
[22] A. Dyoniak, *Odpowiedzialność majątkowa małżonków wobec osób trzecich*, Warszawa-Poznań 1980, s. 104-105.
[23] K. Postulski, *Kodeks karny...*, s. 233-234.

przedmiotów wymienionych w orzeczeniu o przepadku. Natomiast nie rozciąga się na płaszczyznę materialnoprawną, gdyż nie unicestwia prawa współwłasności, jakie przysługuje Skarbowi Państwa.

Przeprowadzone rozważania prowadzą do konkluzji, iż skutkiem orzeczenia przepadku przedmiotów i korzyści majątkowej jest co do zasady ich przejście na własność Skarbu Państwa z chwilą, gdy orzeczenie w tym przedmiocie stanie się prawomocne. Kolejnym materialnoprawnym skutkiem takiego orzeczenia jest powstanie współwłasności w częściach ułamkowych Skarbu Państwa i małżonka skazanego do przedmiotów, których przepadek się odnosi w wypadku, gdy osoby te pozostają we wspólności majątkowej. Małżonek skazanego szukający ochrony swoich praw majątkowych może wystąpić w drodze procesu cywilnego z żądaniem ograniczenia lub wyłączenia w całości wykonania przepadku w oparciu o art. 29 k.k.w. w zw. z art. 28 § 3 k.k.w.

Bibliografia

1. Banaszczyk Z., [w:] *System Prawa Prywatnego. T. 1 Prawo cywilne – część ogólna*, red. M. Safjan, Warszawa 2012.
2. Ciszewski J., *Niektóre zagadnienia odpowiedzialności małżonków za zobowiązania zaciągnięte w czasie trwania wspólności ustawowej*, "Problemy Egzekucji Sądowej" 1997, nr XXVII.
3. Dyoniak A., *Odpowiedzialność majątkowa małżonków wobec osób trzecich*, Warszawa-Poznań 1980.
4. Dyoniak A., *Zasada ochrony rodziny a odpowiedzialność małżonków za zobowiązania*, "Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Socjologiczny" 1977, z. 2.
5. Dyoniak A., *Konfiskata mienia a małżeński ustrój majątkowy*, "Palestra" nr 8, 1998.
6. Gieracki J., *Nowa regulacja małżeńskich ustrojów majątkowych*, Bielsko-Biała 2005.
7. Ignatowicz J., *Doniosłe zmiany w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym*, NP. 1976, nr 4.
8. Jankowski J., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego t. II. Komentarz do artykułów 506-1088*, red. K. Piasecki, Warszawa 2006.
9. Kaźmierczyk S., *Orzeczenie konstytutywne i deklaratywne*, Acta Universitatis Vratislaviensis 1973.
10. Królikowski M., Sakowicz A., [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. A. Sakowicz, Warszawa 2018.
11. Lelental S., *Kodeks karny wykonawczy*, Warszawa 2017.

12. Mądrzak H., *Przymusowe zaspokojenie wierzyciela z tytułu długu jednego z małżonków,* Warszawa 1977.
13. Nowacki J., *Analogia legis,* Warszawa 1966.
14. Piasecki K., *Postępowanie sporne rozpoznawcze,* Warszawa 2004.
15. Piątkowski J. S., Zmiany w prawie rodzinnym, "Państwo i Prawo" 1976, nr. 4.
16. Piątkowski J. S., [w:] *System Prawa Rodzinnego i Opiekuńczego,* red. J. S. Piątkowski, Ossolineum 1980.
17. Postulski K., Siwek M., *Przepadek w polskim prawie karnym,* Kraków 2004.
18. Postulski K., *Kodeks Karny Wykonawczy. Komentarz,* Warszawa 2017.
19. Skowrońska-Bocian E., *Rozliczenia majątkowe małżonków w stosunkach wzajemnych i wobec osób trzecich,* Warszawa 2005.
20. Smyczyński T., [w:] *Prawo rodzinne i rodzinne i opiekuńcze. Komentarz,* red. K. Piasecki, Warszawa 2006.
21. Stelmachowski A., *Wstęp do teorii prawa cywilnego,* Warszawa 1984.
22. Stępniak-Sporek A., *Działalność gospodarcza z udziałem małżonków,* Warszawa 2009.
23. Szczucki K., [w:] *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Art. 1-116,* red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2017.
24. Wengerek E., *Sądowe postępowanie egzekucyjne w sprawach cywilnych,* Warszawa 1970.
25. Zedler F., *Ochrona praw osób trzecich w razie orzeczenia przepadku rzeczy jako kary dodatkowej lub tytułem środka zabezpieczającego,* "Palestra" 1981, nr 7-9.
26. Zrałek J., *Odpowiedzialność małżonków za zobowiązania po nowelizacji przepisów o ustawowej wspólności majątkowej,* "Rejent" 2005, nr 9.

Streszczenie: Opracowanie dotyczy wpływu orzeczenia przepadku przedmiotów pochodzących z przestępstwa na sferę stosunków majątkowych małżonka skazanego. W pierwszej kolejności dokonano analizy stosownych przepisów kodeksu karnego regulujących się do instytucję przepadku. Następnie przedstawiono skutki wyroku orzekającego przepadek w sferze prawa cywilnego. W dalszej części podjęto rozważania dotyczące wpływu orzeczenia przepadku na sytuacje majątkową małżonka skazanego. Na koniec wskazano za pomocą jakiego instrumentu prawnego małżonek skazanego może dochodzić ochrony swoich praw majątkowych.

Słowa kluczowe: przepadek, przepadek rzeczy, przepadek korzyści, orzeczenie przepadku, małżonek skazanego, majątek wspólny, powództwo ekscydencyjne.

Effect of the forfaiture decision on the legal situation of the convicted spouse

Summary: The study concerns the impact of a decision on the forfaiture of objects originating from crime on the property relations of the convicted spouse. First of all, the relevant provisions of the Criminal Code governing the institution of forfaiture were analysed. Next, the effects of a judgment declaring forfeiture in the sphere of civil law are presented. n the next part of the paper there are considerations concerning the impact of the confiscation decision on the property situation of the convicted spouse. Finally, it is indicated which legal instrument the convicted spouse can use to enforce the protection of his or her property rights.

Key words: forfaiture, forfaiture of objects, forfaiture of profits, forfaiture decision, the spouse of the sentenced person, joint property of the spouses, an action for exemption from execution